

8. Флоренский П. А. У водоразделов мысли / свящ. П. А. Флоренский // Сочинения в 4 т. – М. : Мысль, 1999. – Т. 3. – Ч. 2. – 623 с. – (Философское наследие).

9. Цикин В. А. Философское осмысление хай-тек и необходимость превентивного образования / В. А. Цикин // Філософія науки: традиції та інновації. – 2011. – № 1(3). – С. 27–37.

10. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Яс перс. – М. : Политиздат, 1991. – 528 с.

РЕЗЮМЕ

М. В. Савостьянова. Криза науки: аксіологічний контекст.

У статті розглянуто зв'язок аксіологічної функції науки зі смислами і цінностями культури. Криза науки розуміється не як методологічна чи гносеологічна, а саме як криза смислу і цінностей. Проаналізовано подвійний характер впливу наукового прогресу на духовні цінності культури.

Ключові слова: наука, культура, цінності, духовність, аксіологічна криза, аксіологічна самосвідомість.

SUMMARY

M. V. Savostyanova. The crisis of science: axiological context.

In the article interconnection of axiological functions between the science and senses and values of culture are considered. The crisis of science is not understood as a methodological or epistemological, namely a crisis of senses and values. Dual nature of the influence of scientific progress on the spiritual values of culture are analysed.

Key words: science, culture, values, spirituality, axiological crisis, axiological self-consciousness.

УДК 101.1+001.12

С. В. Кондратенко

Сумський державний педагогічний
університет ім. А.С. Макаренка

ОСОБЛИВОСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ВИСОКИХ НАУКОМІСТКИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ФЕНОМЕНУ

У статті досліджуються ключові особливості високих наукомістких технологій як складного, багатоаспектного соціокультурного феномену сучасного етапу цивілізаційного розвитку людства. Висвітлюються сутнісні характеристики двох відносно самостійних напрямів в індустрії наукомістких технологій XXI ст.: технологій, спрямованих на трансформації природи, –

Hi-Tech та технологій, направлених на маніпуляцію індивідуальною і масовою свідомістю, – Hi-Hume.

Ключові слова: високі наукомісткі технології, інновація, наукомісткість, технологія, технонаука, Hi-Hume, High Tech.

Дослідження сутності індустрії високих наукомістких технологій та особливостей їх впливу на життєдіяльність планетарної цивілізації є однією з найважливіших проблем сучасного філософського дискурсу, пріоритетним предметом постнекласичних досліджень. Адже, сучасні надтехнології є не лише практичними технологіями створення різного роду потрібних людині об'єктів, але й спрямовані на конструювання соціальної реальності. *Актуальність* обраної теми полягає в тому, що майбутнє планетарної цивілізації розуміється як наукомістке, від рівня розвитку High Tech, фундаментального наукового знання та інформації залежатиме здатність кожного окремого етносу, держави і планетарної цивілізації в цілому до самовідтворення, самозбереження і подальшого прогресу.

Питання аналізу змісту та сутності високих наукомістких технологій та їх впливу на еволюцію соціуму сьогодні активно обговорюється філософами, оскільки Hi-Tech перетворюються на головну детермінанту, що суттєво трансформує усі сфери індивідуальної та суспільної життєдіяльності людини та кардинально впливає на процес трансформації технологічного устрою планетарної цивілізації. Предметом досліджень ряду соціальних аналітиків стали високі наукомісткі технології, їх зв'язки з фундаментальною наукою та запитамі суспільства, і пов'язаний з цими проблемами понятійний апарат. Окреслена проблематика розробляється в працях Т. Гардашук, І. Глазко, М. Желени, О. Жукової, В. Кізіми, Н. Кобаясі, Б. Козлова, Б. Лузгіна, В. Лук'янца, М. Маркова, О. Мороза, Б. Патона, А. Ракітова, В. Цикіна, В. Чешко, С. Хокінга, Б. Юдіна та інших. Разом з тим, високі наукомісткі технології та наукомісткість як головна характеристика майбутнього, що наближається, не були об'єктом спеціального вивчення. Тому *метою* статті є з'ясування сутності індустрії високих наукомістких технологій як соціокультурного феномену.

Ідея технології формується в межах філософії технології, яка розглядає онтологічний статус технології як складної системи. Сучасні, і особливо високі, технології являють собою складні, ієрархічно побудовані поліструктурні і разом з тим динамічні системи [11, 189]. Такі системи мають значну кількість підсистем, які, в свою чергу, включають до свого складу підсистеми другого, третього та наступних рівнів аж до елементів, які не можна далі розкласти в рамках даної системи. Якісна визначеність та самоідентичність функціонуючих та динамічних систем визначаються низкою зв'язків та взаємодій, які постійно зберігаються в певних часових та просторових інтервалах. Система зберігає свою цілісність, навіть якщо її окремі елементи тією чи іншою мірою змінюються або заміщаються.

А. І. Ракітов виділяє основні структурні компоненти технології в певній спрощеній лінійній послідовності [10, 4–11]. Однак, в об'єктивній реальності,

вони являють собою елементи єдиного технологічного організму. Серед компонентів, запропонованих філософом, виділимо, по-перше, інструментально-апаратні засоби прямого та допоміжного призначення, тобто техніку; по-друге, ресурси технології. Термін «ресурси» стосується джерел та умов ефективного функціонування та розвитку технології. Відносно людських ресурсів, необхідно зазначити, що людський чинник перетворився на підсистему, найважливіший компонент складних, а в наш час і надскладних технологічних систем. У сучасному суспільстві зростає значення людського капіталу. Чим вищий рівень складності технології, тим вище мають бути кваліфікація, рівень освіти, професійної підготовки. Відбувається інтелектуалізація людських ресурсів. Звідси – зростання ролі освіти, професійної підготовки і постійного підвищення кваліфікації. Освіта і знання – це основні ресурси, що визначають багатство сучасного суспільства. Тому йому потрібні ресурси відкритого доступу для самоосвіти і підвищення інтелектуального рівня в умовах сучасних темпів розвитку з метою досягнення відповідного рівня прогресу.

Пріоритетними напрямками розвитку сучасної освіти є: фундаменталізація, інформатизація, безперервність, зростання ролі самоосвіти, гуманістична спрямованість, демократичність, випереджаючий характер (превентивність). Головний стратегічний напрям розвитку системи освіти – особистісно-орієнтована освіта, яка є основою розвитку особистості, суспільства, нації і держави. Освіта відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний і економічний потенціал суспільства, є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені [13, 46].

Вагому роль також відіграють природні ресурси, території, транспорт і комунікаційні засоби. Центральною підсистемою і чинником функціонування і розвитку будь-якої технології є технологічна діяльність як свідомо доцільна діяльність людей, які створюють та використовують для досягнення цілей інструментально-апаратні засоби. Для сучасних технологій роль когнітивного фундаменту виконує наука, що створюється співтовариством професійних учених. Управління як невід'ємний компонент всіх відомих технологій є особливою інтелектуальною діяльністю.

Отже, технологічна діяльність має системний характер, а технологія являє собою особливу об'єктивну реальність. Тому постає необхідність досліджувати не тільки когнітивну, епістемологічну сторону процесу, а технологію як особливу реальність, яка володіє онтологічним статусом, і структуру якої фіксує ідея технології.

Що ж являє собою наукомісткість? Чому вона є головним детермінуючим чинником еволюції людства? В даний час наукомісткість перетворилася на інтегральну характеристику буття соціуму, а високі технології стали фундаментальним чинником становлення і розвитку планетарної цивілізації. Цей процес був ініційований глобальними трансформаціями світоглядної парадигми Заходу, пов'язаними з могутнім сплеском науково-технічної революції.

На тлі загального впровадження науки в систему продуктивних сил (предмети і засоби праці, свідомість людини) в даний час сформувалася особлива категорія технологій, які іменуються наукомісткими. У світовій літературі ці технології позначаються термінами «високі наукомісткі технології», «високі технології», «надтехнології», «High-Tech», «High Tech», «Hi-tech», «супер-хай-тек», «хай тек», «хай-тек», які автором використовуються як синонімічні. В чому їх суть?

Сутність будь-якої технології полягає в можливості управляти технологічним процесом на будь-якому етапі. Тільки за умови, якщо відомі закономірності протікання процесу, засоби контролю початкового об'єкту у будь-який момент часу і є можливості управляти процесом на будь-якому етапі, такий процес можна вважати технологічним. Новий або змінений об'єкт із заздалегідь заданими властивостями має стати результатом такого процесу, який повинен бути спланований на науковій основі.

Переконаливою в цьому відношенні, на наш погляд, є позиція О. Жукової, яка стверджує, що «налагоджена технологія виступає як якась програма (алгоритм, сценарій), що задає певну послідовність дій при дотриманні заданих умов і порядок функціонування всіх особистісних, методологічних і інструментальних засобів, які використовуються для досягнення мети» [3, с.37]. Саме у цьому значенні ми і вживатимемо поняття «технологія». Світоглядною стратегією творців новітніх технологій є «технологіям», оскільки він визнає пріоритет «інструментально-інженерійного» ставлення людини до природи, суспільства, людини, соціально-гуманітарного середовища її існування.

Що ж таке високі наукомісткі технології? На сьогоднішній день серед дослідників немає єдиної думки з приводу трактування сутності поняття «висока технологія», воно, як виявилось в ході аналізу, є багатозначним. Це можна пояснити тим, що технологія є відкритою складною системою, що вимагає нових підходів до категоріального апарату. На думку автора, можна виділити такі визначення:

– високі технології – сукупність інформації, знань, досвіду, матеріальних засобів при розробці, створенні і виробництві нової продукції і процесів у будь-якій галузі економіки, що мають характеристики вищого світового рівня [1];

– під високими технологіями розуміють будь-яке складний у виконанні, але при цьому простий у використанні пристрій, застосування якого дозволяє добитися таких результатів, про які раніше не доводилося і мріяти [14];

– до високих технологій відносять технології, засновані на високоабстрактних наукових теоріях, які використовують наукові знання про глибинні властивості речовини, енергії і інформації, а техніку називають сучасною не за датою випуску, а за ступенем її наукомісткості і приналежності до світу високих технологій [6];

– високі технології – інженерна діяльність по створенню нових виробів і технологій, якщо вона заснована на сильних ноу-хау, на правилах сильного мислення [12];

– термін «високі технології» украй відносний і в даний час часто вживається для принципово нових технологій, особливо в галузі електроніки, ракетно-космічних досліджень, атомних виробництв, літакобудування і тому подібне [8].

Як бачимо, в цих визначеннях немає чіткого критерію, за яким ці технології виділяються в окрему групу. Найбільш прийнятним, на наш погляд, буде таке визначення: *високі наукомісткі технології* ґрунтуються на фундаментальних теоріях, що розкривають закономірності мікро-, макро- і мегасвіту та матеріалізовані в сучасних технологіях, використання яких сприяє прогресу соціуму у всіх сферах, справляє значний вплив на соціокультурний простір у всій його тотальності. При цьому ці технології є універсальними, багатофункціональними, багатоцільовими, такими, що мають широку сферу застосування. Вони забезпечують більш оптимальне співвідношення витрат і результатів у порівнянні з попередніми технологіями. На сучасному етапі цивілізаційного розвитку людства основу Hi-Tech становлять «нано-біо-гено-нейро-комп'ютерно-мережеві надтехнології» [9, 5]. Ядро надтехнологій складає комплекс NBIC (за першими буквами областей: N – нано; B – біо; I – інфо; C – когно). Відбувається процес синергії нанотехнологій, біотехнологій, інформаційно-комунікаційних технологій та досліджень людського мозку.

В індустрії наукомістких технологій XXI ст. можна виділити два відносно самостійних напрями: технології, спрямовані на трансформації природи, – Hi-Tech і технології, за допомогою яких стають можливими різного роду маніпуляції індивідуальною і масовою свідомістю, – Hi-Hume. Поступово ці дві категорії технологій створили єдину систему, яка інтегрувала і інші технології. Цей факт став важливим детермінуючим моментом прискорення розвитку технологій теперішнього часу. Високі наукомісткі технології є якісно новим етапом взаємозв'язку фундаментального знання, вимог виробництва і суспільства.

Можна виділити низку особливостей, що відрізняють наукомісткі технології від інших технологій:

а) висока наукомісткість; зростає потреба в комплексному, міжгалузевому і міждисциплінарному природничонауковому, технічному і соціогуманітарному знанні;

б) швидкі темпи впровадження, значне зменшення часового інтервалу між науковим відкриттям і його впровадженням у технологію; фізичний термін служби високотехнологічної продукції став більше терміну створення і виводу на ринок принципово нових товарів у даній сфері;

в) високий ступінь впливу на соціокультурну дійсність, здатність викликати процеси самоорганізації соціокультурних систем, що приводить до швидких системних змін останніх в умовах неможливості однозначного прогнозування результатів цих ефектів; сучасні технології за дуже короткий проміжок часу розповсюджуються у всіх секторах економіки, їх мережі підтримки тісно переплетені;

г) потреба в тому, щоб продукти наукомістких технологій ставали ланкою іншого процесу виробництва високих технологій, оскільки Hi-Tech

самі одночасно виступають і як технологічне ядро, і як частина мережі підтримки для інших високих технологій.

Для багатьох наукомістких технологій характерна відсутність чіткої визначеності в досягненні бажаного результату. Можна стверджувати, що більшість high-tech являють собою синтез науки, мистецтва і технологічного знання, оскільки часто вони унікальні. Як зазначає А. Грунвальд, «суспільне формування науково-технічного розвитку ніколи не може бути успішним у формі планування відносно твердо встановленої мети з гарантією успіху» [2, 119]. Такого роду формування варто розуміти як суспільний процес ведення дискусії про цілі та рішення по реалізації, в який залучаються знання та етичні орієнтири.

Технологія виражається у вигляді інновацій – освоєння випуску нового продукту, застосування нових технологічних процесів або надання нових видів послуг. У гранично широкому розумінні феномен інновації націлений на об'єктивування нового в різних сферах життєдіяльності соціуму, що реалізує внутрішній, інтелектуальний і технічний, потенціал людства, стає найважливішим елементом соціокультурного порядку, що поступово стверджується. Доцільно звернути увагу також на те, що високі наукомісткі технології використовуються також і для поліпшення якості і здешевлення виробництва традиційних продуктів і матеріалів.

Для високих наукомістких технологій характерні процеси комерціалізації і капіталізації фундаментальної науки, адже в цих технологіях фундаментальні дослідження отримують ринкову оцінку. Розвиток індустрії Hi-Tech ініціюється фундаментальною наукою, при цьому відбір програм з метою подальшого їх впровадження у виробництво здійснюється не науковими діячами, а представниками бізнесу, що мають достатньо для цього коштів, як правило ними є співтовариство ТНК. При цьому метою наукового дослідження стає не стільки одержання істини «заради істини», скільки створення продукту, що відповідає сучасному рівню технологічного розвитку мегасуспільства і критерію комфортності споживання. Поява феномена технонауки як нової форми взаємодії науки, виробництва і бізнесу стало результатом переорієнтації цілей наукового пошуку на реалізацію інновацій, що приносять прибуток від реалізації на ринку. Окремо узята наука і технологія перетворилися на одномірні «проекції» єдиної технонауки, в реальній практиці існує нерозривний синергетичний симбіоз між наукою та технологією.

Для високотехнологічних галузей характерне швидке моральне старіння. Покоління комп'ютерів і комунікаційних приладів застарівають вже на момент їх впровадження у виробництво, значить вони можуть і не доходити до стадії тиражування. Можна також відзначити певного роду двоїстість наукомістких технологій, сутністю якої є те, що їх створення ініціюється розвитком фундаментальної науки, а, це означає, що учасниками цього процесу є висококваліфіковані фахівці. У той же час дуже швидко вони стають

доступними масовому споживачеві, якому досить володіти лише елементарною функціональною грамотністю.

Дамо коротку характеристику технологіям High-Hume, адже їх зміст також вимагає філософського аналізу. Ряд дослідників розуміють ці технології як технології керованої еволюції, предметом яких є саме біосоціальна природа людини [15, 98–100]. В нашому розумінні мова йде про маніпулятивні технології. Під маніпуляцією розуміється: по-перше, вид духовного, психологічного впливу (а не фізичне насилля або загроза насилля); по-друге, маніпуляція – прихований вплив, факт якого не повинен бути відмічений об'єктом маніпуляції; по-третє, маніпуляція – це вплив, котрий потребує значної майстерності та знань [5, 16–17]. Інформаційно-психологічна дія маніпулятивного характеру є специфічною формою управління. В сучасному світі повсякденне життя, сфери економічної конкуренції і політичної боротьби стали звичними областями використання різних засобів і технологій інформаційно-психологічної дії на людей. Як правило, теоретичне осмислення даних технологій відбувається після їх практичного застосування.

У ряді маніпулятивних технологій особливе місце займають високі соціогуманітарні технології (Hi-Hume), направлені на маніпуляцію індивідуальною і масовою свідомістю. До останніх О. Жукова відносить низку сучасних маркетингових і менеджерських технологій, які супроводжують Hi-Tech-виробництво. Підкреслимо, що в розумінні дослідниці Hi-Hume мова йде не про «олюднення» техніки і технологій, а про технології, які призначені для цілеспрямованої зміни людської свідомості, як індивідуальної, так і масової. Потужність цих технологій настільки велика, що вони здатні руйнувати механізми саморегуляції людини і соціуму. Далі соціальний аналітик стверджує, що саме феномен Hi-Tech стає основою формування іншого соціокультурного феномена – феномена Hi-Hume: по-перше, становлення Hi-Hume по суті є процесом конвергенції соціальних і високих інформаційних технологій (ІТ); по-друге, сама поява Hi-Hume обумовлена потребами високотехнологічних виробництв [4, 29–30].

Дійсно, тільки після появи і розповсюдження сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, які зробили можливою обробку і трансляцію потрібної інформації, а також забезпечили зворотний зв'язок з об'єктом дії, стала можливою поява Hi-Hume. Характер Hi-Hume по суті маніпулятивний, і розповсюдження необхідних маніпуляцій по відношенню до всього населення світу стає можливим в умовах глобалізації. На думку Ю. Коліна, «еволюція інформаційних технологій сприяє тому, що методи інформаційного впливу стають ... орієнтованими на ключових інформаторів і осіб, що ухвалюють рішення. Якщо раніше пропаганда була орієнтована на захоплення і маніпулювання всією свідомістю людини, включеною в драматургію масового психозу... то в даний час відбувається захоплення і маніпулювання однією із сторін особистості, коли в цілому людина залишається абсолютно нормальною, такою, що тверезо оцінює навколишню реальність» [7]. Тому дію цих технологій важко діагностувати.

Вони забезпечують швидке встановлення зворотного зв'язку внаслідок дії high-tech на соціокультурний простір планетарної цивілізації. High-hume пов'язані із засвоєнням певної інформації споживачем, створюючи штучний попит на продукти наукомістких технологій. High-hume сприяють формуванню нових потреб, а, отже, і нових соціальних замовлень на дослідження з метою розробки нових, досконаліших технологій.

В результаті свідомість (індивідуальна і колективна) інтегрується в своєрідне інформаційне середовище, що об'єднує і роз'єднує її з реальністю. Ця вторинна, одержана від інших осіб інформація, в результаті стає інструментом формування і маніпулювання свідомістю (психосоматичного програмування). Нас все менше переконують за допомогою логічних аргументів, нам все більшою мірою навіюють певні поведінкові стереотипи [16, 209].

Hi-Hume є синтезом науки, мистецтва і технологічного знання. Точно відтворити ці технології в будь-якому місці або часі неможливо, оскільки їх дія направлена на людей, а їх поведінку спрогнозувати однозначно не можна. Ці технології багато в чому персоніфіковані і залежать від ряду якостей, що характеризують конкретну людину, яка застосовує їх. Hi-Hume залишаються ефективними до тих пір, поки їх дії не розпізнані або поки їх не скопіювали конкуренти, тому нерідко спеціально застосовуються заходи для їх маскуванню. Hi-Hume орієнтовані на ірраціональні, емоційні і підсвідомі рівні поведінки людини, тому виявлення їх дій і їх оцінка часто ускладнені.

Отже, на сучасному етапі розвитку планетарної цивілізації є всі підстави говорити про формування Hi-Tech як складного, багатоаспектного соціокультурного феномена, оскільки саме ці технології мають значний і достатньо швидкий соціокультурний ефект. Прогресуюче зростання наукомісткості – це якісно нова характеристика сучасної і майбутньої теоретико-практичної діяльності планетарної цивілізації, що репрезентує нову якість зв'язку фундаментальної науки, технології, виробництва та бізнесу, суспільства та людини. Наукомісткість виступає провідним детермінуючим чинником майбутнього планетарної цивілізації, тому на сьогоднішній день актуальним є включення ціннісних компонентів в структуру наукових знань на постнекласичному етапі розвитку науки, для якої характерна аксіологічна антропоцентризація. Центральна роль в суспільстві високих наукомістких технологій має належати «людино мірним» системам, що беруть до уваги цінності та морально-етичні критерії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Высокая технология [Электронный ресурс]. – Режим доступа (станом на 2011 р.) :
www.glossary.ru.
2. Грунвальд Ар. Роль социально-гуманитарного познания в междисциплинарной оценке научно-технического развития / Ар. Грунвальд // Вопросы философии. – 2011. – № 2. – С. 115–126.
3. Жукова Е. А. Проблема классификации высоких технологий / Е. А. Жукова // Вестник Томского государственного педагогического университета. – 2008. – № 1. – С. 34–46.
4. Жукова Е. А. Человек в плену Ни-Нуме / Е. А. Жукова // Вестник Томского государственного педагогического университета. – 2007. – № 11. – С. 29–35.
5. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – М. : Эксмо, 2007. – 864 с.
6. Козлов Б. И. Современная техника: в поисках оснований постиндустриального развития [Электронный ресурс] / Б. И. Козлов // Высокие технологии и современная цивилизация : Мат-лы науч. конф. – Режим доступа (станом на 2011 р.) :
<http://www.philosophy.ru/iphras/library/tech/vysok.html>.
7. Колин Ю. Информационная война: перспективы и стратегии [Электронный ресурс] / Юрий Колин // Научная мысль Кавказа. – 2003. – № 1. – Режим доступа (станом на 2010 р.) :
http://zhurnal.lib.ru/k/kolin_j_w/article.shtml.
8. Лузгин Б. Н. Обратная сторона высоких технологий [Электронный ресурс] / Б. Н. Лузгин. – Режим доступа (станом на 2011 р.) :
<http://pozdneyakov.tut.su/Seminar/a0102/a003.htm>.
9. Лукьянец В. С. Вызовы тысячелетия наукоемких технологий / В. С. Лукьянец // Практична філософія. – 2008. – № 3. – С. 5–16.
10. Ракитов А. И. Прологомены к идее технологии / А. И. Ракитов // Вопросы философии. – 2011. – № 1. – С. 3–14.
11. Ракитов А. И. Системный анализ и аналитические исследования: руководство для профессиональных аналитиков / А. И. Ракитов, Д. А. Бондяев, И. В. Романов, С. В. Егерев, А. Ю. Щербако. – М. : Альменда, 2009. – 448 с.
12. Табунщиков Ю. А. Здания высоких технологий – возможности современного строительства [Электронный ресурс] / Ю. А. Табунщиков // Архитектура и строительство Москвы. – 2004. – № 2–3. – Режим доступа (станом на 2011 р.) :
<http://www.ecoteco.ru/index.php?id=568>.
13. Цикін В. О. Філософія освіти: постнекласичний підхід: Монографія / В. О. Цикін, О. А. Наумкіна. – Суми : Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009. – 232 с.

14. Черкасский С. Как не стать мастерской ненужных вещей [Электронный ресурс] / С. Черкасский // Новые рынки. – 2001. – № 2. – Режим доступа (станом на 2011 р.) :

http://b-news.narod.ru/management/kkak_3.htm.

15. Чешко В. Ф. Социальная верификация – человеческие измерения фундаментальной науки и высоких технологий (casus биоэтики) / В. Ф. Чешко, Ю. В. Косова // Практична філософія. – 2011. – № 1. – С. 94–100.

16. Чешко В. Ф. High Hume (биовласть и биополитика в обществе риска) / В. Ф. Чешко, В. И. Глазко. – М. : Издательство РГАУ МСХА им. К. А. Тимирязева, 2009. – 319 с.

РЕЗЮМЕ

С. В. Кондратенко. Особенности философского осмысления высоких наукоемких технологий как социокультурного феномена.

В статье исследуются ключевые особенности высоких наукоемких технологий как сложного, многоаспектного социокультурного феномена современного этапа цивилизационного развития человечества. Освещаются сущностные характеристики двух относительно самостоятельных направлений в индустрии наукоемких технологий XXI в.: технологий, направленных на трансформации природы, – Hi-Tech и технологий, направленных на манипуляцию индивидуальным и массовым сознанием, – Hi-Hume.

Ключевые слова: высокие наукоемкие технологии, инновация, наукоемкость, технология, технонаука, Hi-Hume, High Tech.

SUMMARY

S. V. Kondratenko. The peculiarities of philosophical comprehension of high tech as social-cultural phenomenon.

The key features of modern High Tech as difficult, multidimensional social-cultural phenomenon of the modern stage of civilization development of humanity are analyzed in the article. The essence features of two independent directions in industry of technologies of the XXI age: technologies, directed on transformation of nature, – Hi-Tech and technologies, directed on manipulation individual and mass consciousness, – Hi-Hume are uncovered.

Key words: high technologies, innovation, technology, science, Hi-Hume, High Tech.